

Asia: VN/28583/2020

Oikeusministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhteensä 14:ää eri hallinnonaloille sijoittuvaa lakia. Muutoksenhakusäännöksiä muutettaisiin siten, että viranomaisen päätöksestä valitettaisiin hallinto-oikeuteen eikä suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä valitustie vastaisi nykyisen yleislain eli oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain pääsääntöä. Samalla muutoksenhakusäännökset ehdotetaan ajantasaistettaviksi.

Pidän kannatettavana luonnoksessa ehdotettua erityislakien muutoksenhakusäännösten muuttamista siten, että valitustie vastaa yleislain pääsääntöä. Ehdotetut muutoksenhakusäännösten viittausten ajantasaistamiset sekä muut esitetyt tekniset muutokset ovat perusteltuja.

Pääsäännön eli oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 8 §:n mukaisesti valitustie viranomaisen päätöksestä on valittaminen hallinto-oikeuteen. Tuomioistuinlain muutoksenhakusäännösten muuttamista koskevissa esityksen perusteluissa (s. 21) todetaan, että muutoksenhaun keskittäminen muiden kuin ylimpien tuomioistuinten osalta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei ole oikeudenkäynnistä hallintoasioista annetun lain pääsäännön mukainen. Tuomioistuinlain 15 luvun 1 §:n mukaista kirjallista varoitusta sekä 2 §:n mukaista virantoimituksesta pidättämistä koskeva muutoksenhakutie ehdotetaan muutettavaksi muiden kuin ylimpien tuomioistuinten osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain pääsäännön mukaiseksi eli valittamiseksi hallinto-oikeuteen. Totean, että sääntelyn muuttaminen pääsäännön mukaiseksi voisi usein johtaa siihen, että kyseisiin päätöksiin haettaisiin muutosta samassa hallinto-oikeudessa, jota päätöksen antanut päällikkötuomari johtaa.

Eräiden virkasyytteiden oikeuspaikkaa koskevien säännösten muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 57/2000 vp) perusteluissa (s. 11-12) todettiin muun muassa, että tuomioistuin- ja syyttäjälaitosten itsenäinen ja riippumaton asema huomioon ottaen sekä tuomioistuimen objektiiviseen puolueettomuuteen liittyvistä syistä on tärkeää, ettei käräjäoikeuden tuomareiden ja muun henkilökunnan sekä käräjäoikeuksissa syyttäjänä toimivien virkamiesten virkasyytteitä käsitellä samassa tuomioistuimessa, jossa he toimivat virkatehtävissään. Objektiivisen puolueettomuuden vaatimus koskee myös hovioikeuksia. Sen vuoksi ei esityksen mukaan voitu pitää asianmukaisena sitä, että hovioikeudessa toimivaa virkamiestä syytetään virkarikoksesta samassa hovioikeudessa, jossa hän toimii virkatehtävässään.

Varoitusta tai virantoimituksesta pidättämistä koskevan valituksen käsittelyyn samassa hallinto-oikeudessa, jossa muutoksenhakija itsekin työskentelee, liittyy samoja näkökohtia, joita käsiteltiin edellä mainittujen virkasyytteiden oikeuspaikkaa koskevien säännösten muuttamisen yhteydessä. Tällaisen tilanteen syntymistä ei mielestäni voi pitää asianmukaisena.

Kostama Outi
Oikeuskanslerinvirasto - Oikeuskansleri